

ELINTARVIKKEIDEN MYYNTI- JA MARKKINOINTIOSAAMINEN KOTI- JA VIENTIMARKKINOILLA

MODUULI 2:

JALOSTUSASTEEN NOSTAMINEN VIENTITUOTTEESSA

Jatkojalostus

20.2.2024

KoKo Palvelut
Jaana Elo

KoKo Palvelut

20.2.2024

Jatkojalostus ja tuotteistaminen

- ▶ Tarina; Voiko maatilan nimestä rakentua oikea brändi?
 - ▶ Vain tallenteessa
- ▶ Minustakin elintarvikealan yrittäjä
- ▶ Tarina; Kun jäätelöhullut kohtaavat
 - ▶ Vain tallenteessa
- ▶ Pakkausten tuottajavastuuvelvoite – mitä ihmettä?
 - ▶ Vain tallenteessa

Minustakin elintarvikealan yrittäjä

- Alkutuotannosta jalostukseen
- Rekisteröity elintarvikehuoneisto
- Virtuaalinen elintarvikehuoneisto
- Pyörillä liikkuva elintarvikehuoneisto

Alkutuotannon käsite on laajentunut

- Alkutuotannon tuotteet
- Tuotteiden varastointi tilalla
- Toimitus / kuljetus seuraavaan käsittelypisteeseen (pl. raakamaito)
- Kauppakunnostus – tuotteen luonne ei muutu
 - pesu / puhdistus / linkous / pakkaaminen
- Rahtityö
 - Rahtitoiminta sallittua, kun tuote palaa alkuperätilalle
 - Voi myydä palveluna muille, kun tuote palaa alkuperätilalle
 - Osuuskunta -> elintarvikehuoneistoilmoitus
- Myynnistä ilmoitus kunnan elintarvikevalvontaan
 - Ei koske luonnontuotteiden keruuta
 - Ei koske metsästystä

Alkutuotannon tuotteiden myynti

- Kansallinen lisä – mahdollisuus, helpotus;
- Itse tuotettujen alkutuotannon tuotteiden myynti suoraan kuluttajille
 - Omalta tilalta
 - Ovelta ovelle - myynti
 - Tienvarsikoju
 - Torimyynti
 - Ei etukäteisilmoituksesta saapua myymään torille
 - Paikallinen koko Suomi
 - Ruokapiiri
 - Reko – toiminta

Paikalliseen vähittäismyyntiin;
Kauppa
Kahvila
Ravintola

Lyhyt ketju tuottajalta
kuluttajalle

Alkutuotannon tuotteiden myynti ilman elintarvikehuoneistorekisteröitymistä

MMM 318/2021 Elintarvikehygieniä

Suoraan kuluttajalle

- ▶ lehtivihanneksia 50 000 kg
- ▶ muut kasvit, sienet 100 000 kg
- ▶ hunaja 2 500 kg
- ▶ kalastustuotteet 5000 kg
- ▶ ternimaito 2500 kg
- ▶ muu raakamaito 2500 kg^{*}
- ▶ kananmunat 20 000 kg
- ▶ muut linnunmunat 5 000 kg
- ▶ Idut 5000 kg

Luonnonvarainen riista

- ▶ 1000 jänistä/kania
- ▶ 3000 lintua
- ▶ 10 hirveä
- ▶ 30 peuraa
- ▶ 50 metsäkaurista

Paikalliseen vähittäismyyntiin

- lehtivihanneksia 50 000 kg
- muut kasvikset, sienet 100 000 kg
- hunaja 2 500 kg
- jäädetyt ternimaito 2500 kg
- kananmunat (poikkeusalueella) 30 000 kg
- muut linnunmunat 5 000 kg
- Idut 5000 kg

Luonnonvarainen riista

- 1000 jänistä/kania
- 3000 lintua
- Hirvieläimet 10 / 30 / 50

Lisäksi

- kalastustuotteita rajoituksetta

(* kuluttajan omaan astiaan)

Helpotus matalan kynnyksen aloitukselle – vähäriskinen toiminta, ei elintarvikehuoneisto

▶ ELINTARVIKEALAN TOIMINTA TAPAHTUU SAMASSA HUONEISTOSSA KUIN TOIMIJAN HARJOITAJAMA MUU ELINKEINOTOIMINTA

▶ Marjatilan sesongin yhteydessä kesäkahvila – tarjottavat vähäriskisiä

▶ Leivät, pulla

▶ Kahvi, mehu, tee

▶ Tehdasvalmisteinen jäätelö

▶ Itse tuotettujen alkutuotannon tuotteiden myynnin rinnalla

▶ Muiden tuottajien vähäriskisiä alkutuotannon tuotteita, kuten kasvikunnan tuotteita, sieniä ja hunajaa

▶ Vähäriskinen jalostus ja myynti

▶ Arvioitu myynti alle 15 000 euro (lakimuutos 1.1.2021)

Alkutuotannon tuotteiden myynnistä rekisteröityyn elintarvikehuoneistoon

- Kun myynnin osalta määräraja ylittyy
- Kun ostetaan muilta, pakataan ja myydään
- Kun jatkojalostetaan ja luonne muuttuu -> pääsääntöisesti rekisteröinti elintarvikehuoneistoksi
- Mutta: vähäriskinen toiminta mahdollista:
 - Yrttien kuivaus
 - Marjojen pakastus / jäädytys
 - Hunajan maustaminen
 - Jauhot, ryynit, leipä omasta viljasta
 - Myynti alle 15 000 euro / a
- Monimutkaisempi jalostus: hillot, mehut, pikkelsit

-> sovelletaan elintarvikehuoneistoille annetut vaatimuksen

MUTTA koemarkkinointiin vuoden ajan, ei säännöllisesti -> ei rekisteröintiä

Elintarvikehuoneisto

- Rakennus tai huoneisto tai niiden osaa
- Sisä- tai ulkotilassa
- Jossa myytäväksi tai muuten luovutettavaksi
 - Valmistetaan
 - Säilytetään
 - Kuljetetaan
 - Pidetään kaupan
 - Tarjoillaan
 - Tai muutoin käsitellään
- Ei alkutuotantopaikka

Elintarvikehuoneiston rekisteröinti

- Byrokratia keveni -> ennakkohyväksynnästä rekisteröintiin
 - Laitokset hyväksytään
- Ilmoitus oman kunnan tai kaupungin elintarvikevalvontaan
 - Liikkuva huoneisto / kuljetus / säilyttäminen kontissa; sen kunnan valvontaviranomainen, jossa toiminta on aloitettu
- Viimeistään 4 viikkoa ennen toiminnan aloittamista
 - Ei erillistä omavalvontasuunnitelman hyväksymistä
 - Eräistä toiminnoista ei ilmoitusta, ml. Pienimuotoinen myynti alkutuotannon yhteydessä
- Toiminnan aloittaminen ei edellytä tarkastusta
 - 1 kk, 3 kk tai 6 kk kuluttua toiminnan aloittamisesta
- Kotikeittiö
 - Valvonta oltava mahdollista -> uusi elintarvikelaki -> tarkastus ja läsnäolo-oikeus

Esim. virtuaalinen elintarvikehuoneisto Marjatila – jalostusta alihankinnalla

Marjamehua
Mehuasema

Marjahilloja
Lähijalostaja

Marjapiiraita

Suoramyynti ja kesäkahvila

Leipomo

Nokkosesta liikeideaksi

Alihankkija pui nokkoset

Myydään tuoreena
kuivattavaksi

Ostetaan kaarnikkaa

Marjoja omasta metsästä

Tuoreena juomatiivisteiden
valmistajalle

Myydään valmiit tiivisteet

Mites luomutuotteilla – Kuka valvoo mitäkin...

VÄHÄINEN KÄSITTELY

ELY VALVOO –
EI ERILLISTÄ ILMOITUSTA

JALOSTAMATTOMIEN TUOTTEIDEN KÄSITTELY

ELY VALVOO –
ILMOITUS TOIMINNASTA

LUOMUELINTARVIKKEIDEN JALOSTUS

RUOKAVIRASTO VALVOO –
ILMOITUS TOIMINNASTA

Luomutuotteiden käsittely elintarvikelainsäädännön näkökulmasta

VÄHÄINEN KÄSITTELY
ALKUTUOTANNON TUOTE

TUOTTEEN LUONNE MUUTTUU
-> JALOSTE

LUOMUELINTARVIKKEIDEN
JALOSTUS

KAUPPAKUNNOSTUS
MÄÄRÄRAJAT LUOVUTUKSELE
MMMä 318/2021

REKISTERÖITY ELINTARVIKEHUONEISTO
MÄÄRÄRAJAT YLITTYVÄT
VÄHÄRISKINEN TOIMINTA
HELPOUKSIA MATALAN KYNNYKSEN ALOITUKSELLE
HUOM! EL 297/2021 §19 HYGIENIAPASSI

REKISTERÖITY ELINTARVIKEHUONEISTO
KOEMARKKINTOINTI MAHDOLLISUUS
SÄÄNNÖLLINEN TOIMINTA -> VALVONTA
RISKIPERUSTEISUUS & MAKSUT

Liikkuvat elintarvikehuoneistot

- Elintarvikehuoneistoilmoitus sen kunnan alueen valvonnalle, jossa myyntipiste otetaan käyttöön

- Kioski
- Polkupyörä
- Teltta
- Myyntivaunu

- Useita myyntipisteitä -> jokaisesta oma ilmoitus
- Identtiset myyntipisteet -> yksi ilmoitus riittää

Jalostusasteen nousu tuo vastuuta...

- Omavalvonta tärkeässä roolissa
- Pakkausmerkintöjen oikeellisuus
- Kontaktimateriaalit
- Toiminnan luonteen huomioiminen
- Työskentelyhygieniä
- Elintarvikehuoneistohygieniä
 - Rakenteelliset vaatimukset
 - Lämpötilojen seurannat
 - Työskentelyhygieniä

Rekisteröity elintarvikehuoneisto – Lainsäädäntöä ja ohjeita

- Elintarvikelaki – MMM 297/2021
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210297>

- Elintarvikehuoneisto asetus – MMMa 318/2021
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210318>

- Elintarvikehygienia-asetus
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0852>
 - Muutos <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0382&from=FI>

- Elintarvikealan ohjeet ja lainsäädäntö – Ruokavirasto
- <https://www.ruokavirasto.fi/elintarvikkeet/elintarvikeala/ohjeet/>